

Opettaja ja oppilas

Matkustin viikonloppuna 17-18.9.2011 junalla Jaroslavlista Moskovaan. Matka sujui hyvin ja ennakkoon hankitut liput istumapaikkoineen olivat mukavassa ja nykyaikaisessa vaunussa. Venäjän rautatiet - RZD - panostaa palveluun. Menomatalla tein matkaa vaunupuolikkaassa, jossa oli ravintola ja toisessa päässä matkustamo-osasto. Vaunun katossa iso TV jossa pyöri mainos ja ohjeistusmateriaalia sekä elokuvia. Jaroslavl-Moskova-Jaroslavl maksoi 967,80 RUB, juna oli kulussa 4 tuntia, tehden pysähdykset kolmessa paikassa. Junavuorot olivat savuttomia.

Moskovaan minut vei vierailu venäjänkielen opettajani **Inna Aleksandrovnan** luokse. Olen tullut valmistavalle kielikurssille Leningradiin vuonna 1977, hän oli minun opettajani Neuvostoliitossa. Saavuin Suomi-Neuvostoliitto-Seuran stipendiaattina ammattiopintoihin. Muistan kuinka kulttuurisihteeri **Timo Karvonen** oli saattamassa Helsingin rautatieasemalla lähtiessämme kohti Leningradia ja kirjaimellisesti kohti tuntematonta.

Elettiin aivan erilaisia aikoja kuin nykyään. Globalisaatiosta ei puhuttakaan, maailma oli jakautunut tiukasti kahteen leiriin: itään ja länteen. Neuvostoliitto oli sulkeutunut ja rautaesirippu tiukasti alhaalla, poliittinen järjestelmänä yksipuoluejärjestelmä ja yhteiskuntajärjestys totalitaarinen, elettiin reaalisosialismissa.

Opintojen alku oli vaikeaa, kielitaidottomana, oudossa ympäristössä ja kulttuurissa sekä vieraassa maassa. Silti kielioopinnot käynnistettiin vauhdilla ja tehokkaasti, koulua käytiin 6. päivän viikossa. Inna Aleksandrova oli opettanut aikaisemmin irakilaisia ja vietnamilaisia opiskelijoita, olimme hänen 1. ja samalla viimeinen suomalaisryhmänsä. Asuimme samassa rakennuksessa jossa kielikurssit pidettiin. Majoituimme aivan Leningradin sydämessä, Smolnan alueella, Lokakuun vallankumouksen kehossa.

Suomalaisia oli 14, aivan aluksi ryhmä jaettiin kahteen luokkaan. Näin saatiin aikaiskesi optimaaliset oppilasmäärät. Aloitimme aivan alkeista, puuduttavaa kertaamista ja jauhamista. Luotiin kielipohjaa jatkoa varten. Pikavauhtia kielitaito kuitenkin karttui ja keskustelut uusien tuttavuuksien, muista maista tulleiden opiskelijoiden kanssa käynnistyivät. Neuvostoliitto oli kyllä ihmeellinen maa. Tuntui kuinka kaikki olisi ollut aamulla sekaisin, kielitaidottomana ei mikään tahtonut luistaa, mutta päivän aikana kaikki asettui paikoilleen, illalla puhuttiin jo samaa kieltäkin naapurin kanssa.

Onko kertaus opintojen äiti?

Samassa oppilaitoksessa oli opiskelijoita ainakin, Irakista, Libyasta, Siera-Leonesta, Zimbabwesta, Argentiinasta, Jordaniasta ja Vietnamista. Teoriaopetus ja kielioppitunnit käytiin luokassa ja aina kun opetuksessa esiintyi tarve, suurennettiin kehää. Kävimme apteekissa tutustumassa millaisia lääkkeitä myydään, läheiseen piirakka- ja kahvilabaariin teimme käynnin, asioimme elintarvikekaupassa, asioimme kirjakaupassa. Näissä paikoissa teimme koeostoksia harjoitellen asiointia kauppa-liikkeissä. Kaikki tämä oli tärkeää treenausta meille, opimme kuulemaan venäjää muidenkin ihmisten suusta kuin vain pelkästään opettajamme puhumana. Hänellä kun riitti aina aikaa kerrata ja toistaa mikä tahansa asia. Sitähän ei normaalissa puhekielessä ja elävässä tilanteessa tapahtunut. Syksyn ja talvena aikana kehitystä tapahtui, harjoittelimme puhetta, luimme tekstejä, kirjoitimme ja kertosimme. Aikaisemmin usein kuuli sananlaskun, ”kertaus on opintojen äiti.” Jälkeenpäin ajatellen Inna Aleksandrova käytti erilaista metodia. Hän suuntasi opetuksen oppilaan itsensä kokemaan ja sitä kautta innostumiseen sekä kiinnostukseen venäjänkieltä kohtaan. Keväällä osasimme jo kirjoittaa kohtalaisesti ja harjoittelu oli kaiken ”a” ja ”o”. Esimerkkinä voin kertoa kuinka opettelimme V.I. Leninin elämäkerran. Pian sen jälkeen meidän täytyi kirjoittaa oma elämäkertamme, mukailen meille jo tuttua elämäkertaa. Monien retkien jälkeen, joita teimme, kirjoitimme lyhyen aineen, mitä näimme ja mitä koimme päivän aikana. Opettaja tenttasi meitä, kuulusteli suullisesti ja sen jälkeen oli kirjallisen työn vuoro. Kerta kaikkiaan - loistava tapa opettaa. Aina kun ihminen kokee jotain positiivista, siitä on myös hyötyä.

Valmistavan kielikurssin jälkeen matkustin kuukaudeksi Kazakstaniin opiskelijoiden kesäaikaisille työleirille. Palattuani sieltä, olin muutaman päivän Leningradissa ja kävin Inna Aleksandrovanan luona kylässä. Nautimme toistemme seurasta, kerroin hänelle matkakuulumiset ja siitä erikoisesta paikasta kaukana Koksetavin läänissä. Mielestäni tämä yhteinen iltapäivä oli nimenomaisesti se, mikä yhdisti meitä enemmän ja tiukemmin toisiimme. Tuntuu kuin nuo iltapäiväntunnit olisivat olleet juuri ne, jotka saivat meidät samalle aaltopituudelle. Minä sain tuta onnistumista osatessani kertoa kesän tapahtumista kaukana Kazakstanissa, silloin taisin innostua venäjistä. Inna Aleksandrovan opetusmetodin avulla moni asia napsahti paikoilleen, mielenkiinto ympäristön olosuhteita kohtaan heräsi. Häneen tapansa opettaa ei antanut pelkästään kielellisiä valmiuksia vaan paljon enemmän, se valmensi oppilasta ja antoi hyvän perustan tutkia kuin myös tarkastella kulttuuria ja tehdä johtopäätöksiä ympäröivästä. Kielenopiskelu yksistään ei anna valmiuksia, täytyy olla lähtökohdat monien muiden asioiden tarkasteluun ja niihin täytyy saada virikkeet opetuksen avulla.

Ammattiopintojen päätyttyä työtehtävät ovat tuoneet minut tänne usein. Taas menneenä viikonloppuna sain mahdollisuuden useaan otteeseen keskustella opettajani kanssa kaikista asioista. Vietimme paljon aikaa kiireettömästi vaihtaen mielipiteitä ja ajatuksia. Kuinka helppoa se onkaan nykyään, miettimättä sanakäänteitä puhetta kumpuaa ja keskustelu on hedelmällistä. Me todella nautimme toistemme seurasta ja mukavasta ilmapiiristä välillämme. Olen iloinen ja onnellinen, että olen saanut tutustua häneen sekä perheeseensä. Iloitsen siitä, kuinka minun perheeni, vaimo ja lapset ovat saaneet kokea opettajan ystävyyden ja tuttavuuden. Tiedän kuinka perheelläni on paikka Inna Aleksandrovan kodissa. Noustessani Leningardin junaan, en voinut kuvitella mihin kaikkeen tutustun Neuvostoliitossa ja Venäjällä. Mitä kaikkea tuo matka antaa. Näillä kahdella junamatkalla Helsinki-Leningrad ja Jaroslavl-Moskova on aikaeroa lähes 34 vuotta. Paljon on muuttunut, silti niitä yhdistää perusasiat: kokemisen halu ja halua oppia, kokea ja tuntea Venäjää sekä venäläisiä. Sekä tietysti tapa opettaa ja kokea elämyksiä oppia niiden avulla. Suurkiitos asiasta kuuluu opettajalleni Inna Aleksandrovnalle ja meidän väliselle vahvalle siteelle, joka tuntuu tällä hetkellä paremmalta täällä Venäjällä kuin mikään muu toinen asia.

Jukka Kim

Suomi-Venäjä-Seuran Porin osaston varapuheenjohtaja